

Υποχώρηση της θέσης της Κύπρου το 2023 στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του Παγκόσμιου Κέντρου Ανταγωνιστικότητας (© [IMD World Competitiveness Center](#))

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD στην Ελβετία ([© IMD World Competitiveness Center](#)) δημοσίευσε χθες την έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook 2023* στην οποία αξιολογείται η ανταγωνιστικότητα 64 οικονομιών. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου και η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) συμμετέχουν σε αυτό το έργο ως συνεργαζόμενοι φορείς του Παγκόσμιου Κέντρου Ανταγωνιστικότητας.

Σύνοψη

Η Κύπρος κατέγραψε πτώση στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του *IMD World Competitiveness Center* για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, υποχωρώντας από την 40ή θέση στην 45η ανάμεσα σε 64 χώρες που αξιολογούνται. Το 2023, η Κύπρος έχει βρεθεί στη χαμηλότερη θέση από τότε που συμμετέχει στην κατάταξη.

Η φετινή υποχώρηση οφείλεται στη χειροτέρευση και των τεσσάρων πτυχών που συνθέτουν τη συνολική αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας, δηλαδή: οικονομική επίδοση, αποδοτικότητα του κράτους, αποδοτικότητα των επιχειρήσεων και υποδομή. Η οικονομική επίδοση της Κύπρου επηρεάστηκε αρνητικά κυρίως λόγω μειωμένων ροών άμεσων επενδύσεων, ελλειμματικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, περαιτέρω επιδείνωσης των όρων εμπορίου και περιορισμένων εξαγωγών αγαθών. Ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο (π.χ. κόστος κεφαλαίου, διαφάνεια, γραφειοκρατία) που βλάπτουν την αποδοτικότητα του κράτους και αδυναμίες στη βασική και τεχνολογική υποδομή της χώρας, που είχαν επιβαρύνει την κατάταξη τα προηγούμενα χρόνια, αποτυπώνονται με μεγαλύτερη ένταση στη φετινή αξιολόγηση. Η χαμηλή αποδοτικότητα των επιχειρήσεων αποτελεί τον πιο επιβαρυντικό παράγοντα της φετινής κατάταξης, εξαιτίας κυρίως αδυναμιών στις διοικητικές πρακτικές και στην εφαρμογή του ψηφιακού μετασχηματισμού στις επιχειρήσεις.

Η φετινή κατάταξη της Κύπρου αναδεικνύει τη σημασία της έγκαιρης αντιμετώπισης των αδυναμιών της χώρας, μέσα από μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε υποδομή και ανθρώπινο κεφάλαιο που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες μιας σύγχρονης οικονομίας. Οι χρόνιες ελλείψεις που δυσχέραιναν την ανταγωνιστικότητα της Κύπρου τα προηγούμενα χρόνια όχι μόνο παραμένουν αλλά έχουν ενταθεί σημαντικά σε συνθήκες εξωγενών διαταραχών (π.χ. εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, κυρώσεις κατά της Ρωσίας), οικονομικής επιβράδυνσης και αβεβαιότητας, σπρώχνοντας ακόμα πιο χαμηλά την ανταγωνιστικότητα της χώρας.

- Το 2023, η Κύπρος κατατάσσεται 45η σε όρους ανταγωνιστικότητας, ανάμεσα σε 64 χώρες, σημειώνοντας πτώση πέντε θέσεων σε σχέση με το 2022. Η Κύπρος έχει καταγράψει επιδείνωση στην ανταγωνιστικότητά της για τρίτη συνεχόμενη χρονιά, υποχωρώντας το 2023 στη χαμηλότερη θέση από τότε που συμμετέχει στην κατάταξη. Η πτώση της θέσης ήταν αποτέλεσμα της χειροτέρευσης των αξιολογήσεων σε όλες τις υπό εξέταση κατηγορίες που συνθέτουν τη συνολική κατάταξη, δηλαδή: οικονομική επίδοση, αποδοτικότητα του κράτους, αποδοτικότητα των επιχειρήσεων και υποδομή. Εντονότερη ήταν η επιδείνωση στις κατηγορίες της οικονομικής επίδοσης και της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων, όπου οι αξιολογήσεις της χώρας το 2023 έφτασαν στο πιο χαμηλό τους σημείο. Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει την κατάταξη της Κυπριακής οικονομίας (συνολικά και ανά κατηγορία) διαχρονικά.

Πίνακας 1: Κατάταξη ανταγωνιστικότητας Κυπριακής οικονομίας

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Συνολική	37	41	41	30	33	40	45
<i>Ανά κατηγορία</i>							
Οικονομική επίδοση	28	22	19	13	13	38	47
Αποδοτικότητα του κράτους	22	28	32	21	25	24	30
Αποδοτικότητα των επιχειρήσεων	50	53	52	35	43	44	55
Υποδομή	40	41	42	38	41	40	42
Αριθμός υπό αξιολόγηση χωρών	63	63	63	63	64	63	64

Πηγή: IMD World Competitiveness Yearbook 2023, 2022, 2021 (© IMD World Competitiveness Center).

- Ανάμεσα στα κριτήρια που σημείωσαν μεγάλη επιδείνωση κατά τη φετινή αξιολόγηση περιλαμβάνονται το κόστος κεφαλαίου, το εταιρικό χρέος, η μεταφορά γνώσης μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων, η ποιότητα των αερομεταφορών, η κυβερνοασφάλεια και η διαφάνεια. Αντίθετα, το δημοσιονομικό πλεόνασμα, η αύξηση των εσόδων από τον τουρισμό, η μείωση των κρατικών επιδοτήσεων και η αύξηση των επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου (σε πραγματικούς όρους) παρουσιάζονται ανάμεσα στις πιο αξιοσημείωτες βελτιώσεις στη συνολική λειτουργία της οικονομίας.
- Στην Έρευνα Γνώμης του 2023, οι πέντε πιο σημαντικοί παράγοντες που κάνουν ελκυστική την Κυπριακή οικονομία αναδείχθηκαν κατά σειρά: (1) το ανταγωνιστικό φορολογικό καθεστώς, (2) το φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον, (3) το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης, (4) το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό και (5) οι θετικές στάσεις των ανθρώπων. Οι πρώτοι τέσσερις παράγοντες είχαν επιλεγεί ανάμεσα στους κορυφαίους πέντε και στην Έρευνα του 2022, ενώ ο πέμπτος αποτελεί νέα προσθήκη που έχει εκτοπίσει από τη φετινή πεντάδα την αξιόπιστη υποδομή.
- Σε όρους οικονομικής επίδοσης η Κύπρος κατατάσσεται 47η ανάμεσα στις 64 χώρες, κατεβαίνοντας εννέα θέσεις σε σχέση με πέρσι. Η πτώση στη φετινή κατάταξη προήλθε από τη σημαντική επιδείνωση της αξιολόγησης που έλαβε η Κύπρος στην υποκατηγορία των διεθνών επενδύσεων (π.χ. μειωμένες ροές άμεσων επενδύσεων από και προς τη χώρα) και, σε μικρότερο βαθμό, από τη χειροτέρευση στις υποκατηγορίες του διεθνούς εμπορίου (π.χ. ελλειμματικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, επιδείνωση των όρων εμπορίου, περιορισμένες εξαγωγές αγαθών) και της απασχόλησης. Θετικά για την Κύπρο λειτούργησε η μεγάλη βελτίωση που σημειώθηκε το 2023 στην αξιολόγηση της εγχώριας οικονομίας (π.χ. υψηλός ρυθμός μεγέθυνσης του ΑΕΠ) και οι ισχυρές επιδόσεις της Κύπρου σε κριτήρια όπως τα τουριστικά έσοδα, το απόθεμα ξένων επενδύσεων και οι εξαγωγές υπηρεσιών, συγκρατώντας κάπως την κάθοδο στην κατάταξη της χώρας.
- Για την αποδοτικότητα του κράτους το 2023 η Κύπρος καταλαμβάνει την 30ή θέση, υποχωρώντας έξι βαθμίδες σε σχέση με το 2022. Η φετινή πτώση ήταν αποτέλεσμα της επιδείνωσης των αξιολογήσεων στις υποκατηγορίες του θεσμικού πλαισίου (π.χ. κόστος κεφαλαίου, διαφάνεια, γραφειοκρατία) και του κοινωνικού πλαισίου (π.χ. ποσοστό ανεργίας κατά αναλογία φύλου, δικαιοσύνη). Αντίθετα, η μικρή

βελτίωση στην αξιολόγηση της Κύπρου στην υποκατηγορία του νομοθετικού πλαισίου των επιχειρήσεων (π.χ. κρατικές επιδοτήσεις, κόστος πλεονασμού προσωπικού, πυκνότητα νέων επιχειρήσεων) επηρεάζει ευνοϊκά τη φετινή κατάταξη. Οι αξιολογήσεις στις υποκατηγορίες των δημόσιων οικονομικών και της φορολογικής πολιτικής παρέμειναν στα επίπεδα του 2022, με τη φορολογική πολιτική και ειδικότερα το κριτήριο για τον φορολογικό συντελεστή επί των εταιρικών κερδών να λειτουργεί υποβοηθητικά στην κατάταξη όπως και τα προηγούμενα χρόνια.

- Στην κατηγορία της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων η Κύπρος υποχώρησε στην 55η θέση από την 44η που κατείχε πέρσι. Η σημαντική πτώση στην κατάταξη το 2023 προήλθε από την επιδείνωση της αξιολόγησης της Κύπρου και στις πέντε υποκατηγορίες που εξετάστηκαν: (α) παραγωγικότητα και αποδοτικότητα, (β) αγορά εργασίας, (γ) χρηματοδότηση, (δ) διοικητικές πρακτικές και (ε) επιχειρηματικές στάσεις και αξίες. Ιδιαίτερες αδυναμίες αποτυπώνονται στην αξιολόγηση των διοικητικών πρακτικών των επιχειρήσεων, αφού η Κύπρος φέτος βρίσκεται στην προτελευταία θέση από τις 64 χώρες. Από τη φετινή κατάταξη φαίνεται ότι η Κύπρος υστερεί σημαντικά σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες σε κριτήρια που αφορούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό στις επιχειρήσεις, την ικανότητα των διοικητικών συμβουλίων να ασκούν αποτελεσματικό έλεγχο, την προσέλκυση και διατήρηση ταλαντούχων εργαζομένων στις επιχειρήσεις, την ανάληψη εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και τη χρήση μεγάλων βάσεων δεδομένων και ανάλυσης στη λήψη επιχειρηματικών αποφάσεων. Αν και οι αδυναμίες της Κύπρου σε ορισμένα από τα πιο πάνω κριτήρια είχαν καταγραφεί και τα προηγούμενα χρόνια, φέτος εμφανίζονται εντονότερες, αφού η χώρα καταλαμβάνει τις χαμηλότερες θέσεις. Στα θετικά, η Κύπρος συνεχίζει να παρουσιάζει πλεονεκτήματα σε ορισμένα κριτήρια στην υποκατηγορία της αγοράς εργασίας (π.χ. μακροχρόνιος ρυθμός αύξησης εργατικού δυναμικού, ποσοστό γυναικών στο εργατικό δυναμικό, αμοιβές διευθυντικών στελεχών).
- Σε όρους υποδομής η Κύπρος κατατάσσεται 42η από τις 64 χώρες, σημειώνοντας πτώση δύο βαθμίδων σε σχέση με πέρσι. Η πτώση στην κατάταξη το 2023 προήλθε από τη δυσμενέστερη αξιολόγηση της Κύπρου στις τέσσερις από τις πέντε υποκατηγορίες που εξετάστηκαν. Η θέση της χώρας στις υποκατηγορίες της βασικής και της τεχνολογικής υποδομής, που ήταν ήδη χαμηλή τα προηγούμενα χρόνια, υποχώρησε περαιτέρω το 2023. Ειδικότερα, η Κύπρος φαίνεται να παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις, σε σχέση με τις πλείστες χώρες, σε πτυχές όπως η ενεργειακή υποδομή, η ποιότητα των αερομεταφορών, το ποσοστό συνδρομητών κινητής ευρυζωνικής πρόσβασης, η κυβερνοασφάλεια και η χρηματοδότηση τεχνολογικής ανάπτυξης. Παρά τη βελτίωση της αξιολόγησης της Κύπρου στην υποκατηγορία της επιστημονικής υποδομής, η θέση της χώρας επιβαρύνεται από χρόνιες (π.χ. χαμηλό ποσοστό αποφοίτων θετικών επιστημών) και νεοεμφανιζόμενες (π.χ. χαμηλή μεταφορά γνώσης μεταξύ πανεπιστημίων και επιχειρήσεων) αδυναμίες. Το 2023, η θέση της Κύπρου χειροτέρευσε οριακά στην υποκατηγορία της υγείας και του περιβάλλοντος καθώς και στην υποκατηγορία της εκπαίδευσης. Εντούτοις, η Κύπρος συνεχίζει να πλεονεκτεί έναντι άλλων χωρών σε κριτήρια όπως η εισροή ξένων φοιτητών, η αναλογία μαθητών – καθηγητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και η σύναψη περιβαλλοντικών συμφωνιών.

Το Παγκόσμιο Κέντρο Ανταγωνιστικότητας της Σχολής Διοίκησης Επιχειρήσεων IMD στην Ελβετία ([© IMD World Competitiveness Center](#)) κυκλοφορεί σε ετήσια βάση την έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook* στην οποία αξιολογείται η ανταγωνιστικότητα οικονομιών.

Η έκδοση *IMD World Competitiveness Yearbook 2023* που μόλις δημοσιεύτηκε περιλαμβάνει 64 χώρες, ανάμεσά τους και η Κύπρος. Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών και η Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων (ΟΕΒ) αποτελούν τους συνεργαζόμενους φορείς του IMD World Competitiveness Center που συμβάλλουν στη συλλογή των δεδομένων για την Κύπρο.

Η αξιολόγηση των οικονομιών στηρίζεται σε 335 κριτήρια που διαμορφώνονται στη βάση επίσημων στατιστικών στοιχείων, καθώς και στοιχείων από μια Έρευνα Γνώμης μεταξύ ανώτερων στελεχών επιχειρήσεων στην κάθε χώρα.

Τα κριτήρια ομαδοποιούνται σε τέσσερις κατηγορίες, με πέντε υποκατηγορίες η κάθε μία:

1. Επίδοση της οικονομίας: μακροοικονομική αξιολόγηση της εγχώριας οικονομίας, των τιμών και τάσεων στην απασχόληση.
2. Αποδοτικότητα του κράτους: ο βαθμός στον οποίο οι κυβερνητικές πολιτικές ευνοούν την ανταγωνιστικότητα.
3. Αποδοτικότητα των επιχειρήσεων: ο βαθμός στον οποίο το εγχώριο περιβάλλον ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να λειτουργούν με καινοτόμο, κερδοφόρο και υπεύθυνο τρόπο.
4. Υποδομή: ο βαθμός στον οποίο οι βασικοί, τεχνολογικοί, επιστημονικοί και ανθρωπίνι πόροι της χώρας ανταποκρίνονται στις ανάγκες των επιχειρήσεων.

[Κατάταξη ανταγωνιστικότητας όλων των χωρών](#)

**Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου,
Ιστοσελίδα: <https://www.ucy.ac.cy/erc/el/>**